

**EMPOWERED
READY**
FOR THE WORLD

INSPIRE
INQUIRE
CONNECT
CREATE

Pagbasa at Pagsusuri

**ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik
Binagong Edisyon**

**Heidi C. Atanacio
Yolanda S. Lingat
Rita D. Morales**

Pagbasa at Pagsusuri

ng Iba't Ibang Teksto Tungo sa Pananaliksik

Binagong Edisyon

Heidi C. Atanacio
Yolanda S. Lingat
Rita D. Morales

C & E Publishing, Inc.
2020

**C & E
Publishing, Inc.**

*C & E Publishing, Inc. was
established in 1993 and is a
member of ABAP, PBAI, NBDB,
and PEPA.*

Pagbasa at Pagsusuri ng Iba't Ibang Teksto
Tungo sa Pananaliksik
Binagong Edisyon
Inilathala ng C & E Publishing, Inc.
839 EDSA, South Triangle, Quezon City
Tel. No.: (02) 8929-5088
E-mail: info@cebookshop.com

Karapatang-ari © 2020 ng C & E Publishing, Inc.,
at nina Heidi C. Atanacio, Yolanda S. Lingat, at Rita D. Morales

Reserbado ang lahat ng karapatan. Alinmang bahagi ng librong ito
ay hindi maaaring kopyahin o isulat sa anumang anyo maging ito
ay palimbag, mimyograp, o makinilyado nang walang pahintulot ng
tagapaglathala o ng mga may-akda.

Disenyo ng Pabalat:	R-Jay V. del Campo
Mga Ilustrasyon:	Bernard C. Rebulado
Disenyo ng Aklat:	Miriam M. Velasco

ISBN: 978-971-98-1255-5

Nilalaman

PAGBASA AT PAGSUSURI NG IBA'T IBANG TEKSTO

MODYUL	1	Ang Proseso ng Pagbabasa	2
MODYUL	2	Tekstong Impormatibo	19
MODYUL	3	Tekstong Deskriptibo o Naglalarawan	36
MODYUL	4	Tekstong Nanghihikeyat	56
MODYUL	5	Tekstong Naratibo o Nagsasalaysay	70
MODYUL	6	Tekstong Argumentatibo	86
MODYUL	7	Tekstong Prosidyural	107
MODYUL	8	Mga Saligan sa Pagsulat ng Akademikong Papel	120

PAGSULAT NG PANANALIKSIK

MODYUL	1	Ang Pananaliksik	141
MODYUL	2	Mga Hakbang at Kasanayan sa Pagsulat ng Pananaliksik	155
MODYUL	3	Pagpili at Paglilimita ng Paksa	164
MODYUL	4	Pagbuo ng Konseptong Papel	173
MODYUL	5	Pagbuo ng Tesis na Pahayag at Pangangalap ng Datos	181
MODYUL	6	Pagtatala sa <i>Notecard</i>	201
MODYUL	7	Paghahanda ng Tentatibong Bibliograpiya	220
MODYUL	8	Pagsulat ng Tentatibong Balangkas	227
MODYUL	9	Pagsulat ng Burador	238
MODYUL	10	Pagbuo ng Pinal na Burador	257
TALAAAN			268
GLOSARI			270
BIBLIOGRAPIYA			278
INDEKS			280

Indeks

A

- Anapora, 127
- "Ang Karanasang Di Ko Makakalimutan", 41-42
- "Ang Kultura ng Pangongopya", 49-50
- "Ang mga Bakla at ang Kultural na Kapangyarihan ng mga Wikang Ginagamit ng mga Bakla sa Gay Beauty Contest", 31
- "Ang Pananaw ng Pilipino sa Pera", 133-136
- "Ang Palengke Bilang Diskurong Kultural", 43
- Ang Pananaliksik, 143-149
 - dimensiyon, 148
 - etikang isinasaalang-alang sa, 148-149
 - gamit, 145-148
 - kahalagahan ng, 145
 - mga katangian ng magandang tanong sa, 144
- "Ang Spratlys ay para sa Pilipinas Sana Maisip Ito ng China", 100-101
- "Ang Tunay na Edukasyon", 17-18
- Aristotle, 58-59
- APA (*American Psychological Association*), 244

B

- bahagi ng konseptong papel, 175-177
 - inaasahang bunga, 177
 - kahalagahan ng gagawing pananaliksik, 176
 - layunin, 176
 - metodolohiya, 177
 - mga sanggunian, 177
 - pahinang nagpapakita ng paksa, 175
- bahagi ng notecard, 211
- Balangkas, 229-232
 - dalawang pangunahing anyo ng, 230-231
 - halimbawa ng, 231-232
 - mga uri ng, 230
 - paano bumuo ng, 229

"Bata, Anong Nilalaro Mo?", 213-214

Bibliograpiya, 245-248

- halimbawa ng, 248
 - kahalagahan ng paggamit ng, 245
 - kahulugan ng, 245
 - mga estilo sa pagsulat ng, 246-247
 - mga dapat tandaan sa paghahanda ng, 246
- "Bikol Express", 112
- "Breast Cancer—Ano ang Dapat Asahan? Paano Ito Makakayanan", 24-26
- Burador, 239-240
 - mga gabay sa, 240
 - pagsulat ng, 239-240

C

- Card catalog, 188
 - uri ng, 188-189

D

- Dimensiyon ng pananaliksik, 148
 - naglalayong magpatunay, 148
 - naglalayong tumuklas, 148
 - nagsusuma/nagtataya, 148
 - nag-uuri, 148
- Dokumentasyon, 241
 - Tingnan Paggamit ng Dokumentasyon, 241

E

- Elemento ng Tekstong Naratibo, 74-75
 - banghay, 74
 - diyologo, 75
 - suliranin o tunggalian, 75
 - tagpuan, 74
 - tauhan, 74
- Elementong di-nakapag-iisa, 186
- Elementong nakapag-iisa, 186

Ethos, 58-59

Etikang Isinasalang-alang sa Pananaliksik, 148-49

F

"Fake-malu/Malu-fake: o kung gaano kalupit ang Fake News", 13-15

Freytag's Pyramid, 74-75

H

"Handa Ka Ba sa Lindol?", 203-204

I

Iba't ibang paraan ng pagsulat ng Talababa, 242-243

Ibid, 242

Idem, 242

Loc.cit., 243

Op.cit., 242.

In medias res, 74

Inter fixation, 5

Interaktibong Proseso ng Pagbasa, 9-10

K

Karaniwang Paglalarawan, 38-39

"Kasaysayan ng mga B'laan", 77-78

Katalogo ng mga awtor, 188

Katalogo ng mga paksa, 189

Katalogo ng mga pamagat, 188

Katapora, 127

Kognisyon, 5

Kognitibong Aspekto ng Pagbasa, 5

Komunikatibong Aspekto ng Pagbasa, 5

Konseptong papel, 175-177

Kuro-kuro (o *Hypothesis*), 143, 146

L

"Langhap at Lasap ng Kabataan sa La Loma", 46-48

Lihis na Pangangatwiran (o *Fallacy*), 90-92

Argumentum ad Baculum, 90

Argumentum ad Hominem, 90

Argumentum ad Igonarantiam, 91

Argumentum ad Misericordiam, 90

Argumentum ad Numeram, 90-91

Cum Hoc ergo propter Hoc, 91

Non Sequitur, 91

Padalos-dalos na Paglalahat, 92

Paikot-ikot na pangangatwiran, 92

Post Hoc ergo propter Hoc, 91

M

Mapa ng Konsepto, 184-185

"Mas maraming makikinabang sa TRAIN", 67

Masining na Paglalarawan, 39

Mga Bahagi ng Pananaliksik, 259

Mga Dapat Isaalang-alang sa Anyo ng Akademikong Sulatin, 260-263

Mga Hakbang at Kasanayan sa Pagsulat ng Pananaliksik, 155-160

paano sumulat ng, 156-160

Mga Hakbang sa Pagbabasa, 6

"Mga Karapatang Pantao", 16-17

Mga Katangian ng Mabuting Pananaliksik, 145-148

Mga Saligan sa Pagsulat ng Akademikong Papel, 120-130

ang proseso ng pagsulat ng, 123-125

halimbawang teksto ng, 129

mga bahagi ng teksto, 125-126

mga elemento sa pagsulat ng, 122-123

mga katangian ng maayos na teksto, 126-129

mga pamamaraan upang magkaroon ng kaisahan, kaayusan, at kaugnayan ang teksto, 126-128

MLA (*Modern Language Association*), 244-245

Modelo ni Rumelhart (1977) ng Interaktibong Pagbasa, 10

N

Nagbabagong elemento (o *Variable*), 185
uri, 186

Nakalitaw na estruktura ng wika
(o *Surface Structure*), 207

Nakatagong estruktura ng wika
(o Deep Structure), 208

Notecard, 211

bahagi, 211

Nuances, 207

O

Obserbasyon, 191-192

bentaha, 191

desbentaha, 191

uri, 192

OPAC (o Online Public Access Catalog), 189

P

Paano Sumulat ng Pananaliksik?, 156-160

Pagbasa, 4

aspekto, 4-5

interaktibong pagbasa, 9-10

metacognitive na pagbasa, 6-9

proseso, 5-6

Pagbuo ng Konseptong Papel, 173-178

halimbawa ng nilalaman ng isang

konseptong papel, 177-178

Pagbuo ng Pinal na Burador, 257-263

anyo ng akademikong sulatin, 260-263

bahagi ng pananaliksik, 259

Pagbuo ng Tesis na Pahayag at Pangangalap
ng Datos, 181-194

ang mapa ng konsepto, 184-186

nagbabagong elemento ng pananaliksik,
186-187

paano binubuo ang tesis na pahayag?,
183-184

pangangalap ng datos, 184

pangangalap ng mga datos, 187-194

Paggamit ng Dokumentasyon, 241

"Paghahanda ng Kasuotan Para sa Isang Panayam
sa Pag-aaplay sa Trabaho", 20-21

Paghahanda ng Tentatibong Bibliograpiya,
222-223

Pagkakaugnay, 128

Pagkalap at Pagsasaayos ng mga Tala, 211

Pagkilala (o Decoding), 5

Paglalagay ng Pamagat, 262-263

Paglilimita ng Paksa, 167

mga elemento, 167

"Paglinang ng Talasalitaan", 7, 111

Pagpili at Paglilimita ng Paksa, 164-169

halimbawa ng batayang paksa na nilimitahan
gamit ang iba't ibang elemento, 168-169

mga dapat isaalang-alang sa pagpili ng
paksa, 166

paano bumuo ng paksa, 166-167

paglilimita ng paksa, 167

Pagresesiklo (o Recycling), 149

Pagsanghan, Onofre, 129

Pagtatala sa Notecard, 201-211

mga uri ng tala, 202-207

pagkalap at pagsasaayos ng mga tala, 211

pagsusulat ng tala, 202

Pagsulat ng Tentatibong Balangkas, 227-232

bakit kailangang bumuo ng isang
tentatibong balangkas?, 229

dalawang pangunahing anyo ng balangkas,
230-231

halimbawa ng balangkas, 231-232

mga uri ng balangkas, 230

paano bumuo ng balangkas?, 229

Pagtitig (o Fixation), 5

Pag-unawa (o Comprehension), 5

Pag-uugnay, 6

Pahina ng Pamagat, 261-262

Pananaliksik, 143-149

dimensiyon, 148

etika, 148-149

gamit, 145

kahalagahan, 145

katangian, 144

Panayam, 190-191

bukas na panayam, 191

Impormal na panayam, 191
 panayam na may gabay, 191
 panayam na may inihandang sagot, 191
 Pangangalap ng datos, 184, 187-194
 Internet, 190
 obserbasyon, 191-192
 panayam, 190-191
 sarbey at talatanungan, 192-194
 silid-aklatan, 187
 Pangongopya (o *Plagiarism*), 148-149
 Panlipunang Aspekto ng Pagbasa, 5
 Pathos, 58-59
 Pinal na burador, 258
 Pisyolohikal na aspekto ng pagbasa, 4-5
 "Posisyong Papel ng Kagawaran ng Filipinolohiya
 ng PUP hinggil sa Pagtatanggal ng Filipino sa
 mga Kolehiyo at Unibersidad", 94-96
 Proseso ng Pagbasa, 5-6

R

Reaksiyon, 6
 Regression, 5
 "Remittance", 71
 Return sweeps, 5
 Rumelhart, 10

S

"Sa Aking Pagtanda", 137-138
 "Sa Kabataan," 129
 Sarbey at Talatanungan, 192-194
 Sistemang Parentetikal-Sanggunian, 243-245
 dalawang estilo ng, 244-245
 Sistemang Talababa, 241-243
 iba't ibang paraan ng pagsulat ng talababa,
 241-243
 kahulugan ng talababa, 241
 Source language, 207
 "Spratly Islands", 27
 Suliranin, 75
 Syntax, 7-8

T

"Taglish: Hanggang Saan?", 138-139
 Tala, 201-211
 Tingnan Pagtatala, 201-211
 Tala ng sangguniang aklat, 223
 Tala ng sanggunian mula sa Internet, 223
 Tala ng sangguniang magasin, 223
 Talababa, 241
 Tingnan Sistemang Talababa, 241-243
 Talasalitaan, 6
 Talatanungan, 192-194
 malayang tugon, 192-193
 may pagpipiliang tugon, 193
 uri ng, 193-194
 Tanong sa pananaliksik, 143
 mga katangian ng, 144
 Target language, 207
 Tayutay, 40-41
 hayperboli o pagmamalabis, 41
 metapora o pagwawangis, 41
 onomatopeya o paghhihimig, 41
 personipikasyon o pagsasatao, 41
 simili o pagtutulad, 40
 Tekstong Argumentatibo, 86-96
 gabay sa pagbasa ng, 92-93
 mga elemento ng, 89-92
 mga halimbawa ng, 88, 94-96
 mga paalala sa pagsulat ng, 93-94
 Tekstong Deskriptibo o Naglalarawan, 36-44
 gabay sa pagbasa ng, 39-40
 mga elemento ng, 38-39
 mga halimbawa ng, 41-44
 mga paalala sa pagsulat ng, 40-41
 Tekstong Impormatibo, 19-28
 gabay sa pagbasa ng, 23
 mga elemento ng, 22
 mga halimbawa ng, 24-28
 mga layunin ng, 22
 paghahanda para sa pagsulat ng, 23-24

Tekstong Naglalarawan, 36-44
 Tingnan Tekstong Deskriptibo, 36-44
 Tekstong Nagsasalaysay, 70-81
 Tingnan Tekstong Naratibo, 70-81
 Tekstong Nanghihiikayat, 56-64
 gabay sa pagbabasa ng, 60
 mga elemento ng, 58-59
 mga halimbawa ng, 61-64
 paghahanda para sa pagsulat ng, 61
 Tekstong Naratibo o Nagsasalaysay, 70-78
 gabay sa pagbasa ng, 75-76
 halimbawa ng, 77-78
 mga elemento ng, 74-75
 mga uri ng, 73
 paghahanda para sa pagsulat ng, 76
 Tekstong Prosidyural, 107-112
 gabay sa pagbasa ng, 110
 kahulugan ng, 108-109
 mga elemento ng, 109-110
 mga halimbawa ng, 111-112
 mga paalala sa pagsulat ng, 111
 Tentatibong balangkas, 227-232
 dahilan ng pagbuo ng, 229
 dalawang pangunahing anyo ng, 230-231

 halimbawa ng, 231-232
 mga uri ng, 230
 pagsulat ng, 229
 paraan ng pagbuo ng, 229-230
 Tentatibong Bibliograpiya, 222-223
 halimbawa ng, 223
 Teoryang Bottom-Up (o Teoryang Ibaba-Pataas),
 8-9
 Tesis na pahayag, 157-158, 183-184
 "Tuba", 30-31
 Tunggalian, 75
 Tingnan Suliranin, 75

U

Ugnayang hambingan, 127
 Ugnayang pagpapalit, 127-128
 "Ukay-ukay", 234-237
 Uri ng tala, 202-209
 abstrak, 207
 buod, 203-204
 direktang sipi, 202-203
 hawig (*paraphrase*), 205-206
 pagsasaling-wika, 207-209
 précis, 205